

V2000-97 02.08.2000

Konkurranseloven § 3-9 - dispensasjon fra konkurranseloven § 3-1 - "Bosch Gule Skilt - Kjeden"

Sammendrag:

Medlemmene i "Bosch Gule Skilt - Kjeden" søkte om dispensasjon til å samarbeide om tilbudspriser ved fellesannonsering. Konkurransetilsynet fant at samarbeidet hadde liten konkurransemessig betydning, ettersom den samlede markedsandelen til medlemmene i "Bosch Gule Skilt - Kjeden" er liten. Dispensasjon fra konkurranselovens forbud mot prissamarbeid ble derfor innvilget.

Konkurransetilsynet viser til sitt vedtak av 4. september 1994 hvor medlemmene i "Bosch Gule Skilt-Kjeden" ble innvilget dispensasjon fra konkurranseloven (krrl.) § 3-1 for fellesannonsering av tilbud for verkstedstjenester og bildeler. Dispensasjonen var gyldig frem til 1. september 1999.

I brev av 15. mai 2000 søkte De på vegne av Robert Bosch AS og "Bosch Gule Skilt-Kjeden" om å få forlenget dispensasjonen frem til 1. september 2004. Tilleggsopplysninger for å gi Konkurransetilsynet tilstrekkelig grunnlag til å foreta en ny dispensasjonsvurdering er gitt i Deres brev av 23. juni 2000.

"Bosch Gule Skilt-Kjeden" organiserer 175 bilverksteder spredt over hele landet. Kjedens medlemmer er uavhengige bilverksteder, det vil si at de ikke er tilknyttet et bilmerke, men reparerer biler av alle merker. Ifølge brev fra Robert Bosch AS av 23. juni 2000 finnes det på landsbasis totalt ca 3500 bilverksteder. Av disse er ca 2600 uavhengige bilverksteder.

Forholdet til konkurranseloven § 3-1 - forbudet mot prissamarbeid

Krrl. § 3-1 første ledd forbyr at to eller flere ervervsdrivende for salg av varer eller tjenester ved avtale, samordnet praksis eller på annen måte som er egnet til å påvirke konkurransen, fastsetter eller søker å påvirke priser, avanser eller rabatter bortsett fra vanlig kontantrabatt.

Medlemmene i "Bosch Gule Skilt-Kjeden" ønsker å samarbeide om annonsering av pristilbud. Slik fellesannonsering vil være i strid med krrl. § 3-1.

Med hjemmel i krrl. § 3-9 kan imidlertid Konkurransetilsynet gi dispensasjon fra forbudene i krrl. §§ 3-1 til 3-4 hvis ett av følgende kriterier er oppfylt:

- a) konkurransereguleringen innebærer at konkurransen i vedkommende marked forsterkes,
- b) det må forventes effektivitetsgevinster som mer enn oppveier tapet ved konkurransereguleringen,
- c) konkurransereguleringen har liten konkurransemessig betydning, eller
- d) det foreligger særlige hensyn.

Om vilkårene for dispensasjon er til stede må avgjøres ut fra en konkret vurdering av hvordan de

aktuelle konkurransereguleringene påvirker forholdene i det eller de markeder som blir berørt (det relevante marked).

Konkurransetilsynets vurdering

For å kunne vurdere hvordan den planlagte fellesannonseringen kan påvirke forholdene i det relevante marked vurderes nedenfor først omfanget av det relevante produktmarked og de relevante geografiske markeder for produktmarkedet.

Det relevante produktmarked

Det relevante produktmarked inkluderer de varer og/eller tjenester kjøperen anser som substituerbare med hensyn til dekning av bestemte behov. Med substituerbarhet menes hvilke produktvarianter etterspørerne kan velge mellom for å tilfredsstille det samme, underliggende behov. Substituerbarheten kan måles ved krysspriselastisiteter som angir i hvilken grad en konsument, for sin behovstilfredstillelse, vil gå over til å etterspørre andre produkter dersom prisen på et produkt øker. Dette vil særlig avhenge av produktets egenskaper, bruksområde og priser.

Medlemmene i "Bosch Gule Skilt-Kjeden" selger verkstedstjenester og bildeler. Dette er en rekke produkter og tjenester som ikke kan erstatte hverandre, og som derfor er varer og tjenester i ulike produktmarkeder. Det vil imidlertid ofte være slik at aktører som selger varer og/eller tjenester innenfor en bestemt bransje tilbyr et bredt spekter av varer og tjenester i den aktuelle bransjen. Følgelig vil tilbyderne av de fleste varer og tjenester i bransjen være de samme, og markedsforholdene for de ulike varer og tjenester er like. Dette synes også å gjelde bilverksteder. Av den grunn er det hensiktsmessig å vurdere samtlige verkstedstjenester og bildeler under ett i stedet for å foreta en nærmere avgrensning av de relevante produktmarkeder.

I tillegg til uavhengige bilverksteder, som medlemmene i "Bosch Gule Skilt-Kjeden", selges verkstedtjenester også av merkeverksteder, det vil si verksteder som bare reparerer biler av bestemte merker. Merkeverkstedene skiller seg ut ved at de bruker originaldeler fra bilprodusentene når de utfører sine verkstedstjenester. Ettersom det ikke vil være av betydning for utfallet har Konkurransetilsynet i denne saken ikke vurdert hvorvidt verkstedstjenester og bildeler solgt gjennom merkeverksteder inngår i det samme relevante produktmarked som verkstedtjenester og bildeler solgt gjennom uavhengige verksteder. Av samme årsak har vi heller ikke vurdert hvorvidt bildeler solgt gjennom andre kanaler enn bilverksteder og reparasjoner andre steder enn i et verksted (for eksempel hjemme i garasjen) inngår i det samme relevante produktmarked som bildeler og verkstedtjenester solgt gjennom uavhengige verksteder.

Det relevante geografiske marked

Det relevante geografiske marked omfatter det området hvor etterspørerne av varer og tjenester i det relevante produktmarkedet foretar sine innkjøp. Transport- og tidskostnader gjør det i de fleste tilfeller lite effektivt for kunden å søke etter tilbud andre steder enn i det lokale området kunden befinner seg.

Følgelig vil det i Norge være en rekke geografiske markeder. Konkurransetilsynet foretar ikke en nærmere avgrensning av de relevante geografiske markeder i denne saken, ettersom det ikke er nødvendig av hensyn til vurderingen nedenfor.

Vurdering

Medlemmene i "Bosch Gule Skilt-Kjeden" møter konkurranse fra en rekke aktører med tilsvarende virksomhet, herunder andre kjeder av uavhengige bilverksteder. På landsbasis oppgir Robert Bosch AS at kjeden har en markedsandel på ca 8 % når grunnlaget er alle uavhengige bilverksteder. Når merkeverkstedene inkluderes oppgis andelene å være ca 5 %. Kjedens markedsandeler vil selvfølgelig variere noe i de ulike deler av landet. Vi har ikke kjennskap til hvor store disse variasjonene er. Ifølge Robert Bosch AS har imidlertid ingen av medlemmene kun verksteder fra egen kjede som konkurrenter, men de møter konkurranse fra andre uavhengige verksteder og merkeverksteder.

På bakgrunn av ovennevnte legger Konkurransetilsynet til grunn at prissamarbeidet i "Bosch Gule Skilt-Kjeden" vil ha liten konkurransemessig betydning.

Konkurransetilsynets vedtak

Konkurransetilsynet har med hjemmel i krrl. § 3-9 første ledd bokstav c) fattet følgende vedtak:

Medlemmene i "Bosch Gule Skilt-Kjeden" gis dispensasjon fra konkurranseloven § 3-1 første ledd til å samarbeide om tilbudspriser for verkstedstjenester og bildeler i forbindelse med fellesannonser.

Dispensasjonen gjelder til 1. september 2005.

Konkurransetilsynet kan trekke tilbake dispensasjonen før utløpsdato dersom forutsetningene for dispensasjonen ikke lenger er til stede, jf. krrl. § 3-9 tredje ledd.

For ordens skyld gjør vi oppmerksom på at vedtaket kan påklages innen tre uker. En eventuell klage stiles til Arbeids- og administrasjonsdepartementet, men sendes Konkurransetilsynet. For øvrig vises til vedlagte skjema "Melding om rett til å klage over forvaltningsvedtak".

[til toppen](#)